

บทที่ 5

การเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทนี้เป็นการศึกษาและเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.1 ปัญหาของการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

5.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชนในชุมชนต่อรูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.3 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

5.1.4 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.2 การจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

5.2.1 โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

5.2.2 โครงการนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

5.2.3 โครงการเส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวข้อนี้เป็นการศึกษาเพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการที่เหมาะสมในการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนของการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ปัญหาของการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

หัวข้อนี้เป็นการสรุปปัญหาการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยจะต้องมีการศึกษาและเรียนรู้ในเรื่องของการจัดการอย่างจริงจัง การขาดโครงการนำร่องและการขาดความรู้ในเรื่องของการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม พื้นที่ของคนที่มีอยู่ เป็นสิ่งจำเป็นที่ทางชุมชนเองจะต้องเรียนรู้และได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องเอง เพื่อที่ในอนาคต ชุมชนตลาดโบราณตลาดเก้าห้องจะได้เป็นชุมชนนำร่องในการจัดการมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม เพราะทรัพยากรทางมรดกศิลปะและวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างมากภายในชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง และประชาชนในชุมชนเองก็พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นเจ้าบ้านและวิทยากรที่ดี รวมถึง ปราชญ์ชาวบ้าน ที่พร้อมเปิดบ้านของตน และนำเสนอศิลปะวิทยาการที่ตนมี ให้ผู้คนที่เข้ามาเยี่ยมชม ได้เรียนรู้พร้อมทั้งเผยแพร่มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมเหล่านี้ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและกลายเป็นชุมชนมีการจัดการมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างดีเยี่ยม

5.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชนในชุมชนต่อรูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวข้อนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากส่วนของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงรูปแบบและวิธีการของการจัดการอนุรักษ์ และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง เพื่อรักษาคุณค่าและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) จำนวน 21 คน ที่คัดเลือกจากการสุ่มแบบจงใจ (Purposive Sampling) จากประชาชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ในประเด็นการสนทนา เพื่อหารูปแบบและวิธีการของการจัดการอนุรักษ์ และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการสนทนาดังกล่าวสรุปได้ว่า

1) การจัดการอนุรักษ์ และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ภาคประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ เหตุเพราะว่า ประชาชนในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรม และเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ในเขตชุมชน ดังนั้น การที่จะดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมของตลาดโบราณเก่าห้อง ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วม ทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรักษาคุณค่ามรดกวัฒนธรรมและการพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

2) รูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

(1) การจัดการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

จากการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและการธำรงลักษณะชุมชนสามารถรองรับและพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าของมรดกวัฒนธรรม ผลจากการสนทนาดังกล่าวจากภาคประชาชนร่วมกับผู้ศึกษา ได้เสนอแนะให้มีโครงการการจัดแสดงนิทรรศการเพื่อแสดงให้เห็นสะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นมาของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้แก่คนทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าใจ โดยสถานที่ที่สามารถใช้เป็นสถานที่ที่จัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้อยู่ 4 แห่ง คือ โถงตลาดล่าง อาคารเรือนไม้หน้าศาลเจ้าแม่ทับทิม โรงสีเก่าบริเวณตลาดกลาง และพิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง ส่วนการดำเนินการจัดแสดงและบริหารจัดการให้ทางวัดและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ

(2) การจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

เป็นการพัฒนาชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เพิ่มพูนมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน แทนที่จะสร้างเพียงตลาดค้าปลีกส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิด

ประโยชน์ต่อชุมชนอย่างสูงสุด โดยผลจากการสนทนากลุ่มจากภาคประชาชนร่วมกับผู้ศึกษา ได้เสนอแนะให้มีโครงการเส้นทางแหล่งเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

5.1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามข้อ 5.1.2 จะสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอที่จะใช้แนวคิดนี้เป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร

5.1.4 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ส่วนนี้เป็นกระบวนการของการศึกษาวิเคราะห์เพื่อสรุปความเห็นและเลือกรูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะมีกระบวนการของศึกษาและพิจารณา ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1) จากผลการศึกษาในข้อ 5.1.1 ในตอนที่ผ่านมานั้น ได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ในประเด็นการสนทนาเพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการสนทนากลุ่มครั้งนี้ สรุปได้ว่า ภาคประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ ด้วยเหตุผลที่ว่า ประชาชนในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรม และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ในเขตชุมชน การที่จะดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับงานในชุมชนนั้น ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการรับรู้เรียนรู้ เพราะถือเป็นมรดกวัฒนธรรมของความภูมิใจของคนในชุมชน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรักษาคุณค่าและพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

2) ผลจากการศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนศักยภาพของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ในบทที่ 4 นั้น พบว่าชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง เป็นชุมชนที่มีศักยภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากความร่วมมือของประชาชนในชุมชนที่ร่วมมือดำเนินกิจกรรมของส่วนรวม

3) แนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชน จากผลของการศึกษาใน ข้อ 1) ซึ่งเป็นความคิดเห็นของภาคประชาชนในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ที่สนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน และข้อ 2) ที่เป็นผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง มีศักยภาพและความเข้มแข็งในความร่วมมือดำเนินการกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาทั้ง 2 หัวข้อดังกล่าว จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ดังนั้นในการพิจารณาเลือกรูปแบบของการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พิจารณาและมีความเห็นว่า

ก) รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการจัดการมรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง เป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น ใช้รูปแบบของการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ด้วยเหตุผลและหลักการที่ว่า ประชาชนในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรม เพราะแหล่งมรดกวัฒนธรรม ตั้งอยู่ในเขตชุมชน จึงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด มีความผูกพัน และมีส่วนได้ส่วนเสียกับผลกระทบใดๆ ที่เกิดขึ้นกับมรดกวัฒนธรรม ดังนั้น การดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรม ประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและร่วมมือในการจัดการ เพื่อการรักษาคุณค่าและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

ข) ส่วนวิธีการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้ศึกษาได้เสนอการดำเนินการในรูปของโครงการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งมีลักษณะของการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังที่กล่าวมาแล้ว

5.2 การจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ในหัวข้อนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบและวิธีการของการจัดการอนุรักษ์และพัฒนามรดก วัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมี ส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ผู้ ศึกษามีข้อเสนอให้ดำเนินกิจกรรมอยู่ 3 โครงการ คือ

5.2.1 โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

5.2.2 โครงการนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวชุมชนตลาด โบราณเก้าห้อง

5.2.3 โครงการเส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

(1) ลักษณะโครงการ

เป็นกิจกรรมการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาด โบราณเก้าห้อง ตำบลบางปลาหมอ อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ดำเนินการโดยภาคประชาชน และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการ อนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง ตำบลบางปลาหมอ อำเภอบางปลา หมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

(2) ผู้รับผิดชอบโครงการ

ควรจะประกอบไปด้วย ดังนี้

ประธาน

1. คุณประภาพร พัฒนสมบัติสกุล

ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

รองประธาน

1. คุณภูติ สตรีรางกุล บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
ผู้ดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ 3 วัฒนธรรม
(ไทย – จีน – ไทยพวน) ตลาดเก้าห้อง
2. คุณศิริพรรณ ต้นศักดิ์ดา ประธานคณะกรรมการพัฒนาตลาดเก้าห้อง
ประธานกองทุนพัฒนาตลาดเก้าห้อง

เลขานุการ

1. คุณมณีนุญา อุตระศาสตร์ ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

เหรียญกษาปณ์

1. คุณสุคนธ์รัศม์ ม่วงแพรศรี ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย
2. คุณเขวเรศ วิริยะประสิทธิ์ ผู้แทนจิตอาสา/ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษา

1. นายประพันธ์ บุญคุ้ม นายอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอภิชาติ ชโลธร นายกเทศบาลตำบลบางปลาม้า
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. อาจารย์พงษ์ พันธุ์ศิริ ที่ปรึกษานายกฯ เทศบาลตำบลต้นคราม
และอดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านหมี่
3. นายวิศรุต อินแหยม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยว
สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี
4. คุณสุคนธ์ ยามะรัต เจ้าของตลาดบน
5. คุณสุภชัย นรานนท์กิตติกุล เจ้าของตลาดกลาง
6. คุณอุดม หนูไพเราะ เจ้าของตลาดล่าง

(3) อาคารที่มีคุณค่าและความสำคัญของตลาดโบราณแก้าห้อง

บริเวณพื้นที่ชุมชนตลาดโบราณแก้าห้องมีความหลากหลายของมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมทั้งอาคารที่มีคุณค่าและความสำคัญของตลาดโบราณแก้าห้องทำให้เกิดการสร้างหลักฐานของความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของสถานที่ ประกอบไปด้วย วัด ตลาด และบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ได้แก่

บ้านแก้าห้อง เป็นบ้านทรงไทย สร้างโดย ชุนกำแหงฤทธิ์ ซึ่งมีหน้าที่เก็บภาษี ส่วย อากร ส่งให้กับหลวง และเป็นผู้นำชุมชนของหมู่บ้านแก้าห้องซึ่งชุมชนกลุ่มนี้ เป็นชุมชนที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ (ลาวพวน) ลักษณะของบ้านเรือนไทยมีห้องอยู่แก้าห้อง ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4

ตลาดแก้าห้อง คำว่า “แก้าห้อง” นำชื่อมาจากบ้าน แก้าห้องซึ่งอยู่ฝั่งวัดลานคา ตรงข้ามกับตลาดแก้าห้อง ตลาดแก้าห้องสามารถแบ่งออก เป็น ตลาดย่อยๆ ได้ 3 ตลาด ได้แก่ ตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง

หอดูโจร เป็นหอดูธูปสูงเท่าตึก 4 ชั้น ชั้นบนเป็นลานลาดฟ้า ชั้น 2 - 3 มีรู เจาะไว้รอบผนัง 4 ด้าน เพื่อไว้สำหรับส่องปืนชুমยิงโจรที่จะมาปล้น โดยนายบุญรอด เหลียงพานิช เป็นผู้สร้างขึ้น

วัดลานคา ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2364 และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2462 เดิมชื่อ วัดจำปา ปัจจุบันยังมีเจดีย์และบ่อน้ำอยู่เป็นหลักฐาน

วัดบ้านหมี่ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2506 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 60 เมตร ภายในวัดประกอบด้วย อุโบสถ สร้างเมื่อ พ.ศ.2505 เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ภายในเขตวัดมีหอสวดมนต์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2543 เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ จำนวน 6 หลัง ปูชนียวัตถุมี พระประธานประจำอุโบสถ พร้อมพระโมคคัลลาห์ และพระสารีบุตร พระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์ 3 องค์ พระพุทธรูปสมัยอุทอง 1 องค์ และพระพุทธรูปสุโขทัย 1 องค์

พิพิธภัณฑ์ตลาดแก้าห้อง ห้องแถวไม้ขนาดประมาณครึ่งห้อง ภายในพิพิธภัณฑ์ได้เก็บรวมของข้าวของเครื่องใช้ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม คหกรรม ของที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่หาได้ยาก ธนบัตรและเหรียญเงินตราที่ใช้ในอดีต รวมไปถึงภาพจิตรกรรมที่ศิลปินในตลาดแก้าห้อง และศิลปินที่เข้ามาเยี่ยมชมตลาดแก้าห้อง

(4) วิธีการดำเนินการ

การประสานงานโดยการของความร่วมมือเจ้าของอาคารร้านค้า สถานที่ในตลาด ทำการอนุรักษ์รักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมไว้ให้มีคุณค่า เพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง นอกเหนือจากยังมีภาคีความร่วมมือ ที่ได้เข้ามาให้การช่วยเหลือและสนับสนุน โครงการกิจกรรมภายในพื้นที่ชุมชนโบราณตลาดเก่าห้องด้วยได้แก่ อำเภอบางปลาม้าจังหวัดสุพรรณบุรี เทศบาลตำบลบางปลาม้าจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางปลาม้า โรงเรียนวัดลานคา โรงเรียนวัดบ้านหมี่ มูลนิธิบ้านขวัญ สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เจ้าของตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่างของตลาดเก่าห้อง ผู้ประกอบการในตลาดเก่าห้อง และชุมชนตลาดเก่าห้อง

5.2.2 โครงการ “นิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง”

(1) ลักษณะโครงการ

เป็นการจัดแสดงเพื่อสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ความเป็นมาของชุมชน ตลาดโบราณ เก้าห้อง โดยกำหนดเนื้อหาในการจัดแสดงนิทรรศการด้านประวัติศาสตร์การก่อตั้งชุมชน คุณค่าด้านสถาปัตยกรรม ด้านการประกอบอาชีพ ปราชญ์ชาวบ้าน วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ด้านการอยู่ร่วมกันของ 3 ชาติพันธุ์บริเวณชุมชน และด้านเครื่องใช้ไม้สอยในอดีตพิพิธภัณฑ์ชุมชน

(2) ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ ดำเนินการโดย คณะกรรมการชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง และได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลบางปลาม้า และสถาบันการศึกษาในพื้นที่

(3) วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้องค์ความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมภายใน ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

2. เพื่อจัดการแสดงนิทรรศการให้เห็นสะท้อนถึงอัตลักษณ์ความเป็นมาวิถีชีวิตและ ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

(4) สถานที่ดำเนินการ

จากการลงสำรวจพื้นที่ๆสามารถใช้เป็นสถานที่จัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้มีอยู่ 4 แห่ง คือ โถงตลาดล่าง อาคารเรือนไม้หน้าศาลเจ้าแม่ทับทิม โรงสีเก่าบริเวณตลาดกลาง และพิพิธภัณฑ์ตลาด เก้าห้อง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวนี้ไม่มีการจัดการใดๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน โดยจะ การจัดการให้เป็นนิทรรศการแบ่งแยกหมวดหมู่และหัวข้อเรื่องที่จะบรรยายข้อมูล องค์ความรู้โดยรวม ของชุมชนตลาด โบราณเก้าห้องแห่งนี้ อีกทั้งยังจะจัดการภูมิทัศน์ในชุมชนให้น่าชมมากยิ่งขึ้น

ในการจัดการด้านอาคารและสถานที่จัดแสดงขอเสนอแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ก) การใช้พื้นที่ของโถงตลาดล่าง พื้นที่ของโถงตลาดล่างปัจจุบันใช้ในการเก็บของ เช่น โต๊ะเก้าอี้ ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่ทางชุมชนไม่ได้ใช้แล้ว แต่ด้วยพื้นที่ที่กว้างขวาง ปลอดภัย เหมาะที่จะทำการจัดการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณดังกล่าวโดยการจัดทำนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ด้าน ประวัติศาสตร์การก่อตั้งตลาด วิวัฒนาการความเป็นมาของตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดกลาง ความสำคัญด้านสถาปัตยกรรมของตลาดเก้าห้อง บ้านเก้าห้อง และหอคูโจร รวบรวมองค์ความรู้ด้าน ประวัติศาสตร์เหตุการณ์สำคัญและสถาปัตยกรรม

ข) การใช้พื้นที่ของโรงสีเก่า พื้นที่ของโรงสีเก่าได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพียงแค่มีร้าน ขายของชำ ขายอาหารเล็กๆ ที่เข้าไปใช้ความร่มเย็นของโรงสีเก่าเท่านั้น จึงมีแนวทางที่จะจัดการให้ พื้นที่ดังกล่าว เป็นนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางด้านการประกอบอาชีพของชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน วิถี ชีวิตของ ชาวตลาดในอดีต การค้าที่รุ่งเรืองในอดีตย่านการค้ามีชื่อต่างๆ ใน ชุมชนแห่งนี้ รวมไปถึงวิถี ชีวิตของเกษตรกรรมที่คงเหลือร่องรอยของความรุ่งเรืองไว้ คือ โรงสีเก่าแห่งนี้ และองค์ความรู้ด้าน ภูมิปัญญาต่างๆ ของชุมชนที่มีอยู่รวมไปถึงการจัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนด้วยการจัดลานกิจกรรม และมีการจัดนิทรรศการกิจกรรมหมุนเวียนตามเทศกาล

ค) การใช้พื้นที่บริเวณบ้านไม้สองชั้นด้านหน้าศาลเจ้าแม่ทับทิม พื้นที่ดังกล่าวเคยเป็น สถานที่ในการถ่ายทำภาพยนตร์หลากหลายเรื่อง จึงมีความสวยงามเป็นทุนเดิมอยู่แล้วเพียงแต่จัดการ เรื่องความสะอาด และเพิ่มป้ายข้อมูล ในการจัดนิทรรศการในส่วนนี้จะจัดนิทรรศการด้านการอาศัย

อยู่ร่วมกันของ 3 ชาติพันธุ์ ทั้งชาวไทย จีน และลาวพวน ซึ่งจะนำเสนอเรื่องราวของ ประเพณี วิถีชีวิต ที่แตกต่างกันของ 3 ชาติพันธุ์ แต่มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเหมือนกัน

ง) การใช้พื้นที่ภายในพิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง พื้นที่ดังกล่าวนั้น ได้ถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นพิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้อง ภายในมีการนำเครื่องใช้ไม้สอย โบราณและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าต่างๆ ไว้ภายในเพียงแต่ยังไม่มีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม การจัดการให้พิพิธภัณฑ์ตลาดเก่าห้องแห่งนี้ เป็นพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการ ด้านเครื่องใช้ไม้สอย วัตถุโบราณต่าง ๆ ในอดีตโดยจะใช้ของเดิมที่มีอยู่ในพิพิธภัณฑ์ทั้งหมด มาจัดวางตามหมวดหมู่ ออกแบบให้คล้ายคลึงกับบ้านของผู้คนในอดีต เพื่อเป็นนิทรรศการที่สะท้อนให้เห็นถึงการอยู่อาศัยในห้องแถวในอดีตและเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ ปรับเปลี่ยนให้นำเข้าไปเยี่ยมชมไม่ใช้การนำของหรือวัตถุไปวางไว้เหมือนแต่เดิมเพื่อเพิ่มคุณค่าในการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

(5) วิธีดำเนินการ

จากการเก็บข้อมูลพบว่าเป้าหมายของการจัดแสดงนิทรรศการภายในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเป็นไปเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไว้ไม่ให้สูญหาย สละมรดกทางวัฒนธรรมไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็น ได้รู้จัก ได้ศึกษาค้นคว้า ใ้รู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น สืบสานมรดกทางภูมิปัญญาและปราชญ์ชุมชนให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมตราบชั่วลูกชั่วหลาน

จากมรดกทางวัฒนธรรมและองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง สามารถดำเนินการกำหนดหัวข้อเรื่องจัดแสดงนิทรรศการ ทั้งนี้ จำเป็นต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพื่อการจัดแสดงนิทรรศการภายในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากเป้าหมายของการจัดแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น การกำหนดหัวข้อเรื่องจัดแสดงและนิทรรศการภายในชุมชนจึงควรมีการแบ่งหัวข้อนิทรรศการดังนี้

- ก) นิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า”
- ข) นิทรรศการ “วิทยาการ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต”
- ค) นิทรรศการ “ไทย จีน พวน 3 ชาติพันธุ์ เลิศล้ำประเพณี”

ง) นิทรรศการ “บ้านเก่าห้อง พิพิธภัณฑวัตถุ แห่งผู้คน”

(6) การบริหารจัดการและดูแลรักษา

การบริหารจัดการ โครงการ “นิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง” มีลักษณะเป็น โครงการที่ดำเนินการโดยชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลบางปลาม้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการบริหารจัดการโครงการดังกล่าว จึงควรอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งจะประกอบด้วยผู้นำชุมชน ประชาชน นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานความร่วมมือภายในชุมชนให้สามารถดำเนินการกิจกรรมตามโครงการดังกล่าวประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว ควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

คณะกรรมการ โครงการ “นิทรรศการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง”

ควรประกอบไปด้วย ดังนี้

ประธาน

1. คุณประภาพร พัฒนสมบัติสกุล ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

รองประธาน

1. คุณภูติท สุรตีรางคกุล บริษัท วิฑูการบิณฑประเทศไทย จำกัด
ผู้ดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑประวัติศาสตร 3 วัฒนธรรม
(ไทย-จีน-ไทยพวน) ตลาดเก่าห้อง

2. คุณศิริพรรณ ต้นศักดิ์ดา ประธานคณะกรรมการพัฒนาตลาดเก่าห้อง
ประธานกองทุนพัฒนาตลาดเก่าห้อง

เลขานุการ

1. คุณมนัญญา อุตศาสตร ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

เหรัญญิก

1. คุณสุคนธ์รัศม์ ม่วงแพรศรี ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

2. คุณเขาวเรศ วิริยะประสิทธิ์

ผู้แทนจิตอาสา/ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษา

1. นายประพันธ์ บุญคุ้ม

นายอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอภิชาติ ชโลธร

นายกเทศบาลตำบลบางปลาม้า

อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. อาจารย์พงษ์ พันธุ์ศิริ

ที่ปรึกษานายกฯ เทศบาลตำบลต้นคราม
และอดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านหมี่

3. นายวิศรุต อินเทียม

ผู้อำนวยการการท่องเที่ยว

สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี

4. คุณสุคนธ์ ยามะรัต

เจ้าของตลาดบน

5. คุณศุภชัย นรานนท์กิตติกุล

เจ้าของตลาดกลาง

6. คุณอุดม ฟูไพบเราะ

เจ้าของตลาดล่าง

ตัวอย่างการออกแบบนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

ภาพที่ 5.1 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า”

ภาพที่ 5.2 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า” บริเวณทางเข้านิทรรศการแหล่งเรียนรู้

ภาพที่ 5.3 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า” บริเวณภายในอาคารโถงตลาด

ภาพที่ 5.4 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า” บริเวณ
ด้านในการแสดงนิทรรศการแหล่งเรียนรู้

ภาพที่ 5.5 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า” ในส่วน
ของบอร์ดนิทรรศการแหล่งเรียนรู้

ภาพที่ 5.6 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า” ในการจัดวางบอร์ดให้ข้อมูลองค์ความรู้ในนิทรรศการแหล่งเรียนรู้

ภาพที่ 5.7 การนำเสนอการออกแบบนิทรรศการ “ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เลอล้ำค่า”

5.2.3 โครงการเส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง

(1) ลักษณะโครงการ

เป็นการจัดเส้นทางเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำชุมชนและใช้สำหรับท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนและเป็นสถานที่หาความรู้ของบุคคลภายนอกอีกด้วย

(2) ผู้รับผิดชอบโครงการ

ควรจะประกอบไปด้วย ดังนี้

ประธาน

1. คุณประภาพร พัฒนสมบัติสกุล ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

รองประธาน

1. คุณภูติ สุวีร์รางกุล บริษัท วิฑูการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
ผู้ดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ 3 วัฒนธรรม (ไทย – จีน – ไทยพวน) ตลาดเก่าห้อง
2. คุณศิริพรรณ ต้นศักดิ์ดา ประธานคณะกรรมการพัฒนาตลาดเก่าห้อง
ประธานกองทุนพัฒนาตลาดเก่าห้อง

เลขานุการ

1. คุณมนัญญา อุตสาหกรรม ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย

เหรียญก

1. คุณสุคนธ์รัศม์ ม่วงแพรศรี ผู้แทนจากตลาดผู้ค้าขาย
2. คุณเขาวเรศ วิริยะประสิทธิ์ ผู้แทนจิตอาสา/ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษา

1. นายประพันธ์ บุญคุ้ม นายอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอภิชาติ ชโลธร	นายกเทศบาลตำบลบางปลาหมอ
อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. อาจารย์พงษ์ พันธุ์ศิริ	ที่ปรึกษานายกฯ เทศบาลตำบลนคราม
และอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านหมี่
3. นายวิศรุต อินแถม	ผู้อำนวยการการท่องเที่ยว
สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี
4. คุณสุคนธ์ ยามะรัต	เจ้าของตลาดบน
5. คุณศุภชัย นรานนท์กิตติกุล	เจ้าของตลาดกลาง
6. คุณอุดม หนูไพเราะ	เจ้าของตลาดล่าง

(3) วัตถุประสงค์

เพื่อประโยชน์ของการเป็นสถานที่เรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมให้เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ทั้งทางด้านประเพณีของท้องถิ่น และมรดกทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ รวมไปถึงภูมิปัญญาของปราชญ์ท้องถิ่นแก่ชนรุ่นหลังสืบไป

(4) เส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนตลาดโบราณเก้าห้อง

จากการลงสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมภายในพื้นที่ชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องพบว่าแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่อยู่ทั้งหมด 29 แห่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ครอบคลุมบริเวณตลาดบน ตลาดกลาง ตลาดล่าง และอีกฝั่งแม่น้ำ รวมถึงด้านหน้าชุมชนโบราณตลาดเก้าห้อง ได้แก่

- 1) บ้านเก้าห้อง
- 2) ตลาดเก้าห้อง
- 3) วัดลานคา
- 4) วัดบ้านหมี่
- 5) พิพิธภัณฑ์ตลาดเก้าห้อง
- 6) ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค
- 7) ศาลเจ้าแม่ทับทิม
- 8) ศาลหลักเมือง
- 9) ร้านศรีวัฒนา
- 10) ศูนย์หัตถกรรมป้าอึ่ง
- 11) ร้านสบายใจจั่ง (เก้าห้องแกลอริ)
- 12) หอดูโจร
- 13) ยุงข้าวและโรงสีเก่า
- 14) ร้านวาณิชดี
- 15) ร้านขนมเปี๊ยะตั้งก๊วยกี
- 16) ร้านกาแฟประชานิยม
- 17) ร้านสมุนไพรรูแดง
- 18) ขนมไทยเจ้าเชียม
- 19) โรงพิมพ์ไฟโรจน์
- 20) ผู้ศักดิ์สิทธิ์โบราณ
- 21) ร้านทองเก่า
- 22) หลุมเก็บของโบราณ
- 23) เอกสารโบราณและของเก่าบ้านมหาเจริญ
- 24) บ้านสะสมเหล่าโบราณ (ราดหน้าเจ้าจุก)
- 25) ร้านกะหรี่ปั๊บลูกอุดล
- 26) ร้านเก้าห้องเฟรม
- 27) ร้านงรงค์ไพบูลย์
- 28) ร้านฉั่วฮิววด
- 29) ร้าน ร.เรื่อนไม้

ภายในชุมชนตลาดโบราณตลาดเก่าห้องนั้นก็มีมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มากที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมจากการวิเคราะห์ปัญหาและข้อมูลของแต่ละพื้นที่ ทั้งภาคปฏิบัติจากการ ลงสำรวจ พื้นที่และภาคเอกสารแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ จะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมดังกล่าวนั้นก็ สามารถแบ่งแยกเป็น หมวดหมู่เพื่อให้ง่ายก็ความต้องการของผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมและสะดวกต่อการเดินทาง เส้นทางแหล่งเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดการเป็นเส้นทางเพื่อเรียนรู้แหล่งมรดกทาง วัฒนธรรมชุมชนตลาด โบราณเก่าห้องไว้ 5 เส้นทางสำหรับการเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมใน ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องได้แก่ เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม อาคารที่อยู่อาศัย เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านเกษตรกรรม เส้นทาง แหล่งเรียนรู้ทางด้านอุตสาหกรรม และ ภูมิปัญญา เส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านเครื่องใช้ ไม้สอยของ สะสมโบราณและเอกสาร โบราณ และเส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม ซึ่งแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งนั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในชุมชนเพื่อเรียนรู้องค์ความรู้ในแต่ละแห่งเป็นอย่างดีทั้งระบบสัญญาณโทรคมนาคม ทางเท้าทำด้วยซีเมนต์ หลังคาตามทางเดินเพื่อความร่วมมือร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารตามสั่งและบริการน้ำดื่ม เพื่อรองรับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในชุมชน สำหรับกิจกรรมภายในชุมชนตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นั้น ทุก ๆ แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนเจ้าของห้องแถวหรือเจ้าของผู้ประกอบการนั้นพร้อมที่จะให้ข้อมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ และสาธิตกรรมวิธีการผลิตรวมไปถึงให้ผู้เข้ามาภายในแหล่งเรียนรู้ได้ทดลองปฏิบัติจริงในกรรมวิธีการผลิตต่าง ๆ รวมไปถึงการให้องค์ความรู้ นั้น ๆ ด้วยการพูดคุยสัมภาษณ์และตอบคำถามกับผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี โดยผู้ที่รับผิดชอบการนำชมแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนนั้นมีทั้งคณะกรรมการชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลบางปลาหมอที่มีอาคารอำนวยความสะดวกอยู่ด้านหน้าชุมชนอย่างเห็นได้ชัด รวมไปถึงชาวบ้านภายในชุมชนทุกคนที่พร้อมจะอำนวยความสะดวกและมอบองค์ความรู้ต่าง ๆ ภายในแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้คนที่เข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งคณะกรรมการชุมชนหรือตัวแทนชุมชนที่พร้อมจะเป็นผู้นำชมภายในแหล่งเรียนรู้จะมีป้ายติดอยู่หน้าห้องแถวของตนเพื่อให้ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมมองเห็นอย่างชัดเจน

(4.1) ลักษณะเส้นทางและสถานที่สำคัญ

1) เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมอาคารที่อยู่อาศัย

เส้นทางการเรียนรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมอาคารที่อยู่อาศัยเริ่มต้นเส้นทางแหล่งเรียนรู้ตามลำดับที่บ้านเก่าห้อง-หอดูโจร-โรงสีเก่าที่-ร้านวาณิชดี-ตลาดเก่าห้อง ความโดดเด่นขึ้นชื่อของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องในด้านสถาปัตยกรรมนั้นมี เอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถเป็น

สัญลักษณ์ที่สำคัญของตัวชุมชนอีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่แห่งหนึ่งที่ผู้เข้ามาเยี่ยมชมสามารถเข้ามาเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมทางด้าน สถาปัตยกรรมที่มีอายุการก่อสร้างมาร่วม 100 ปี มีองค์ความรู้มากมายในด้านมรดกทางด้าน สถาปัตยกรรมทั้งเรื่องภูมิปัญญา ในการสร้างผังเมือง วิศวนาการ สร้างชุมชนตลาดสร้างบ้าน เรือน ที่อยู่อาศัย การออกแบบ ภายในตัวห้องแถว ประวัติศาสตร์การอพยพเข้ามาในพื้นที่ ชุมชน ตลาดโบราณเก่าห้องแห่งนี้ เป็นต้น สามารถเรียนรู้ได้ด้วยสื่อบุคคลคือผู้คนในชุมชนหรือตัวแทนคณะกรรมการชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้ข้อมูลทั้งลักษณะทางกายภาพและประวัติความเป็นมาของสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปและวัฒนธรรมภายในชุมชน

1.1 บ้านเก่าห้อง

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ บ้านเก่าห้องมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องของรูปทรง ของ ตัวอาคารผู้ที่เข้าไปเรียนรู้จะได้องค์ความรู้เกี่ยวกับที่มาและศิลปะ สถาปัตยกรรมของชาวไทพวนรวมถึงยังได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปในการสร้างบ้าน หลังนี้ ภายในตัว บ้านเก่าห้องก็ยังสามารถเรียนรู้ในเรื่องของวิธีการใช้และคุณประโยชน์การใช้ สอยห้องแต่ละ ห้องของบ้านเก่าห้องและภูมิปัญญาของช่างรวมไปถึงคติ ความเชื่อ เกี่ยวกับการสร้างอาคารบ้านเรือนในสมัยก่อน¹

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ผังตรงข้ามตลาดเก่าห้องบริเวณด้านข้างวัดลานคา

1.2 ตลาดเก่าห้อง ประกอบไปด้วย ตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ตลาดเก่าห้องมีองค์ความรู้หลากหลายแขนง ทั้งทางด้าน ประวัติศาสตร์ วิศวนาการ ในการสร้างตลาดเก่าห้องพัฒนาการและ ความรุ่งเรือง ของย่านการค้าในอดีตที่พัฒนาจากเรือนแพขายของผู้ตลาดเก่าห้องที่ขยายและเติบโตตามการ อพยพของพ่อค้าแม่ค้าที่มาอาศัยตั้งรกรากกันที่ตลาดเก่าห้องแห่งนี้ลักษณะที่เด่นชัดในเรื่อง สถาปัตยกรรมการออกแบบและการวางผังเมืองตาม ความเจริญและการเติบโตของชุมชนจึง เป็นที่มาของการ เกิดขึ้นของตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง รวมไปถึงเรียนรู้วิถีชีวิตของ ชุมชนย่านการค้า²

¹ อุดม ภูไพบเราะ ,ประวัติบ้านเก่าห้อง ,เอกสารแนะนำชุมชน ,2552.

² ผศ.ดร.ฉวีทิพย์ อ่องแสวงชัย ,โครงการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเมืองตลาดริมน้ำกรณศึกษาตลาดเก่าห้อง ,เอกสารผลงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ,2554.

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ตลาดบน ตลาดกลาง และตลาดล่าง

1.3 หอดูโจร

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ หอดูโจรเป็นสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นโดยภูมิปัญญาของผู้ก่อตั้งตลาดคือถ้ำแก่งที่ใช้ตรวจความปลอดภัยของตลาดในยาม ค่ำคืนจากโจร หรือเสือในสมัยก่อน องค์ความรู้ที่จะได้จากแหล่งเรียนรู้แห่งนี้คือ ลักษณะสถาปัตยกรรมที่ได้ดัดค้นจากวิถีชีวิตและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ความสามัคคี ความสำนึกถึงแหล่งที่อยู่อาศัย การร่วมมือร่วมแรงของผู้คนในชุมชนแห่งนี้ ในอดีตอีกทั้งยังสามารถเดินขึ้นไปชมทัศนียภาพชุมชนตลาดริมแม่น้ำได้อย่างกว้างขวางเรียนรู้การวางผัง ชุมชนตลาดที่ชัดเจนโดยรอบ³

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ บริเวณตลาดล่างหลัง โถงตลาด

1.4 ยู่ข้าวและโรงสีเก่า

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้แห่งนี้คือ สถาปัตยกรรม รูปแบบโครงสร้างของโรงสีในอดีตที่ทำจากไม้ทั้งหลังไม่มีการก่ออิฐถือปูน อย่างโรงสีข้าวในปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้คนในอดีตร่องรอยความเจริญ ของวิถีชีวิตที่รุ่งเรืองของ ย่านการค้าเก่าแห่งนี้ที่มีโรงสีขนาดใหญ่อยู่ใจกลาง ชุมชนแสดงให้เห็นถึง วิถีชีวิตของเกษตรกรรมที่มีอยู่มากในจังหวัดสุพรรณบุรี และ อำเภอบางปลาม้า อุตสาหกรรม การแปรรูปข้าว ในอดีต วิธีการผลิต ขั้นตอนในการนำข้าวมาโรงสี การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในอดีตซึ่งปัจจุบันเด็กและเยาวชน ในยุคใหม่ยังไม่เคยเห็นวิถีชีวิตเหล่านี้ของผู้ คนในอดีต⁴

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ บริเวณตลาดกลางด้านหน้าศาลเจ้าแม่ทับทิม

³ วิสรุต อินแหมม ,ถวิลหาอดีต 7 ตลาดเก่า เมืองสุพรรณ ,การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)ททท(สำนักงานสุพรรณบุรี , 2555.

⁴ ศศ.ดร.ณวิทย์ อ่องแสงชัย ,โครงการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเมืองตลาดริมน้ำกรณีศึกษาตลาดเก่าห้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, เอกสารรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ,2554.

1.5 ร้านวาณิชดี

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ร้านวาณิชดีมีภูมิปัญญาทางด้านสถาปัตยกรรมการ ออกแบบภายในนั้นคือม่านจักรอกซึ่งเป็นองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาของผู้อยู่อาศัยและผู้สร้างบ้านที่ให้ความสำคัญกับช่องรับลมรับแสงทิศทางของแสงและลมเพื่อใช้พลังงานแสงจากแสงอาทิตย์ได้อย่างเต็มที่ซึ่ง ปัจจุบันร้านวาณิชดียังใช้ม่านจักรอก ในการปรับแสง ในตัวห้องแถวอยู่ แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่ชาญฉลาดของคนในอดีต ที่ให้ความสำคัญกับ เรื่องทิศทางลมและแสง รวมไปถึงการประหยัดพลังงานไฟฟ้า⁵

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ห้องแถวบริเวณตลาดบน

2) เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านกิจกรรม

เส้นทางการเรียนรู้ทางด้านกิจกรรมเริ่มต้นเส้นทางแหล่งเรียนรู้ตามลำดับที่ร้านขนมไทยเจ้เชียม-ร้านกะหรี่ปั๊ปก้อนดูล-ร้านขนมเปี๊ยะตั้งก๊วยกั องค์ความรู้ด้านกิจกรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หนึ่งด้านของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องที่สามารถให้ องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาในด้านการผลิตอุตสาหกรรมขนมที่ขึ้นชื่อของชุมชน แห่งนี้ร้านทำขนมหลายร้าน ในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่สำคัญได้ใน ด้านการประกอบอาชีพการเรียนรู้ การทำขนมทั้งในส่วนของการผลิต เรียนรู้การใช้วัตถุดิบ การบรรจุภัณฑ์สิ่งสำคัญคือร้านทำในชุมชนตลาด โบราณเก่าห้อง ทุกร้านเป็นมรดกที่ถูกสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นบางร้านเริ่มผลิตและเปิดร้านขายขนมตั้งแต่ สมัยยุคก่อตั้งตลาดสืบทอดต่อกันมาคงรักษาไว้ไม่ให้มรดกที่ได้รับจากบรรพบุรุษนั้นหายไปอีกทั้งปัจจุบัน ผู้คนให้ความสนใจบริโภคอาหารและขนมที่มีสารสะสมในร่างกายไม่มีคุณประโยชน์ การให้ผู้คนได้เข้ามาเรียนรู้ในสิ่งเหล่านี้ก็เป็นเหมือนการให้คนมาสนใจกับขนมไทยมากยิ่งขึ้นซึ่งอาหารและขนมไทยนั้นก็เป็นที่เลื่องลืออยู่ไม่น้อย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยสี่บุคคลคือเจ้าของร้านขนมที่เป็นแหล่งเรียนรู้หรือตัวแทนคณะกรรมการชุมชนที่สามารถนำชมแหล่งเรียนรู้และให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวจะได้ทดลองทำขนมและสัมผัสกับกรรมวิธีการผลิตที่แท้จริง เทคนิค รวมถึงภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำขนมและภาชนะและอุปกรณ์ในสมัยโบราณในกรรมวิธีการผลิตที่หาชมได้ยากในปัจจุบัน

⁵ สัมภาษณ์ ,สุรินทร์ จำเริญศรี ,6 มิถุนายน 2556.

2.1 ร้านกะหรีบี๊ปคุณอตุล

2.2 ร้านขนมไทยเจ้เซียม

2.3 ร้านขนมเป็ยะตั้งก๊วยกี

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ร้านกะหรีบี๊ปคุณอตุล ร้านขนมไทยเจ้เซียม และร้านขนม เป็ยะตั้งก๊วยกีเป็นที่ได้รับความนิยมนอย่างมากในการเป็นของฝากของผู้ที่เข้ามา เยี่ยมชม ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ความโดดเด่นของทุกร้านที่มีนั้นคือความสด ความเอาใจใส่ทุก ขั้นตอน การผลิต การผลิตที่ไม่ใช้สาร วัตถุกันเสียใด ๆ และเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่ทำกัน ในหมู่ เครือญาติ การมีส่วนร่วมของทุกคนใน ครอบครัวทุกขั้นตอนการผลิต อีกทั้งสามารถให้ผู้สนใจเข้าไปชม กรรมวิธีการผลิตขนมแต่ละชนิดที่ทุก ร้านเปิดครัวและผลิตให้ผู้สนใจได้ เห็นและเรียนรู้ และพร้อมที่จะ ให้ข้อมูลทุกอย่างที่น่าสนใจ ผู้ที่สนใจ สามารถเรียนรู้การทำได้ มีการสอนการทำขนม สอนทั้ง การเลือกวัตถุดิบในการผลิต สูตรต่าง ๆ ที่เป็นมรดกตกทอดกัน มาจากรุ่นสู่รุ่น ความหมายของขนม ไทยต่าง ๆ ที่ใช้ในงานมงคลต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องราวที่น่าเรียนรู้ และน่าสนใจทุกสิ่งทุกอย่างนั้นล้วนมี เรื่องราวและเป็นที่น่าเรียนรู้สำหรับคนรุ่นหลังและผู้สนใจในแหล่ง เรียนรู้มรดกวัฒนธรรมด้านนี้ เพื่อประโยชน์ และองค์ความรู้ที่สามารถนำไป บูรณาการได้ในอนาคต⁶

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ร้านขนมไทยเจ้เซียมและร้านกะหรีบี๊ปคุณอตุลตั้งอยู่บริเวณ ตลาดล่าง ร้านขนมเป็ยะตั้งก๊วยกี ตั้งอยู่บริเวณตลาดบน

3) เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านอุตสาหกรรมและภูมิปัญญา

เส้นทางแหล่งเรียนรู้ทางด้านอุตสาหกรรมและภูมิปัญญาเริ่มต้นเส้นทางการเรียนรู้ ตามลำดับที่ศูนย์หัตถกรรมป่าอึ่ง-ร้านสบายใจจั้ง(เก่าห้องแกลอรี่)-ร้านทองเก่า-หลุมเก็บของโบราณ-ร้าน ร.เรื่อนแก้ว-โรงพิมพ์ไฟโรจน์-ร้านสมุนไพรรุขแดง ความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องในอดีตนั้นยังคงทิ้งร่องรอยของวิถี ชีวิต ความเจริญไว้ให้เห็นในปัจจุบันสังเกตได้จากมรดก ทางวัฒนธรรมด้านการประกอบ อาชีพอุตสาหกรรมและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในอดีตที่สามารถเล่า ขานเรื่องราวในอดีตได้พร้อมทั้งยัง เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมได้อย่างดีภายในชุมชน ตลาดโบราณเก่าห้องมีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทางด้านนี้อยู่มากซึ่งปัจจุบัน ถึงแม้จะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ

⁶ สัมภาษณ์ สุชาติ วิจิตรรัตนานา ,มัญญา อุตสาหกรรม, 6 มิถุนายน 2556.

เข้ามา แต่ส่วนใหญ่ แล้วร้านต่าง ๆ ในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องในอดีตก็ยัง เปิดห้องแถว อยู่ให้เห็น ถึงร่องรอยมรดกทางวัฒนธรรมในอดีตเพื่อที่จะให้ผู้เข้ามาเยี่ยมชมและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ ใน เรื่องของเทคโนโลยีภูมิปัญญาและอุตสาหกรรมในอดีตที่ชุมชนแห่งนี้ เป็นศูนย์กลางในการผลิต เมื่อ ครั้งในอดีต สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองคือเจ้าของห้องแถวและธุรกิจที่เป็นแหล่งเรียนรู้หรือ ตัวแทนคณะกรรมการชุมชนที่สามารถนำชมแหล่งเรียนรู้และให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง แหล่ง เรียนรู้ดังกล่าวสามารถเข้าไปเรียนรู้และทดลองใช้เครื่องจักรกลได้ในบางชิ้นที่ยังสามารถปฏิบัติการ ได้อยู่รวมไปถึงทดลองฝึกหัดการผลิตภายในแหล่งเรียนรู้พร้อมทั้งสามารถนำไปต่อยอดเป็นอาชีพใน อนาคตได้ ซึ่งเจ้าของแหล่งเรียนรู้มีความยินดีและสามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ามาเรียนรู้ได้ เป็นอย่างดี

3.1 โรงพิมพ์ไพโรจน์

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ โรงพิมพ์ไพโรจน์สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ ใน ด้านองค์ความรู้ของงานอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพิมพ์ ในอดีตเรื่องราวเหตุการณ์ สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตสามารถเล่าผ่านเครื่องพิมพ์โบราณที่ยังใช้งาน ได้จริงของ โรงพิมพ์ ไพโรจน์แห่งนี้ก็ทั้งยัง สามารถเรียนรู้วิธีการพิมพ์ในอดีตได้อีกด้วย⁷

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดกลาง

3.2 ศูนย์หัตถกรรมป่าอึ่ง

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและ หัตถกรรมที่มี ชื่อ เสียงของชุมชน โบราณตลาดเก่าห้องที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้ทั้งงานจักสานงานปั้นและงาน ประดิษฐ์ ต่าง ๆ ที่ป่าอึ่งเจ้าของห้องแถวพร้อมที่จะ เป็นวิทยากรสาธิตและให้องค์ความรู้ด้าน หัตถกรรมเพื่อเป็น ประโยชน์และเป็นแนวทางในการ ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมในครัวเรือน⁸

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

⁷ สัมภาษณ์ ,ปริญา ปลื้มใจ ,6 มิถุนายน 2556.

⁸ สัมภาษณ์ ,ประภาพร พัฒนสมบัติสกุล ,6 มิถุนายน 2556.

3.3 ร้านสมุนไพรครูแดง

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ สถานที่รวบรวมองค์ความรู้ ด้านสมุนไพรไทย การใช้เพื่อเป็นยารักษาโรคและเพื่อสุขภาพด้านความงามร้านสมุนไพร ครูแดง สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการใช้สมุนไพร การแปรรูปสมุนไพร การทำเป็น อาชีพ เป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่สามารถนำไปต่อ ยอดได้อีกทั้ง ยังได้รับองค์ความรู้เรื่องเครื่องใช้ ไม้สอยเก่าเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้กันในอดีตที่ครูแดงได้สะสม ไว้ให้เข้าไปเรียนรู้จากมรดกทาง วัฒนธรรมที่เก็บสืบทอดต่อกันมาเหล่านี้⁹

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดบน

3.4 ร้านทองเก่า

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ อุตสาหกรรมที่เคยรุ่งเรืองในอดีต แต่ปัจจุบัน ได้ย้ายกิจการไปอยู่ในตัวเมืองสุพรรณบุรีแต่ยังคงรักษาวิถีชีวิตของช่างทำทองใน อดีตไว้ให้เห็นอยู่ที่นี้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการทำอุตสาหกรรมทองในอดีตการแปรรูป ทอง การซื้อขาย แลกเปลี่ยน เป็นต้น¹⁰

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

3.5 หลุมเก็บของโบราณ

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาในการ สร้างที่ปลอดภัยไว้ในบ้านในอดีตถึงแม้ว่าปัจจุบันปากหลุมจะถูกปิดไปแล้วแต่ก็ยังเหลือร่อง รอยของวิถีชีวิต ให้เห็นและองค์ความรู้ต่าง ๆ อีกมากมายที่จะได้รับจากเจ้าของห้องแถวแห่งนี้¹¹

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

⁹ สัมภาษณ์ ,ชาลิสา ดวงจันทร์ ,6 มิถุนายน 2556.

¹⁰ วิสชุด อินแฮม ,ถวิลหาอดีต 7 ตลาดเก่าเมืองสุพรรณ ,การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)ททท(สำนักงานสุพรรณบุรี , 2555.

¹¹ สัมภาษณ์ ,ศิริวรรณ ต้นเจริญ ,6 มิถุนายน 2556.

3.6 ร้าน ร.เรือนแก้ว

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านอุตสาหกรรม ที่ได้ใช้ ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ผลงานจากขวดแก้วขยะไร้ค่าสู่โคมไฟที่สวยงามอีกทั้งยังสามารถเรียนรู้เรื่องราวของถ้วยชามเบญจรงค์ การผลิตและที่มาที่เจ้าของร้านสะสมอยู่¹²

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

3.7 ร้านสบายจิ้ง (เก้าห้องแกลลอรี่)

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ที่ชื่นชอบในงานศิลปะการนำองค์ความรู้ด้านศิลปะที่มีมาประยุกต์ให้กลายเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่นำภูมิปัญญาของตนที่มีมาสร้างสรรค์ผลงานและพร้อมที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวสู่ผู้ที่สนใจ¹³

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

4) เส้นทางแหล่งเรียนรู้อุตสาหกรรมด้านเครื่องใช้ไม้สอยของสะสมโบราณและเอกสารโบราณ

เส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านเครื่องใช้ไม้สอยของสะสมโบราณและเอกสารโบราณ เริ่มต้นเส้นทางการเรียนรู้ตามลำดับที่ ร้านกาแฟประชานิยม-บ้านสะสมเหล่าโบราณ-ร้านศิริวัฒนา-ร้านแก้วฮวด-ร้านรงค์ไพบูลย์-เอกสารโบราณและของเก่าบ้านมหาเจริญ-ร้านเก้าห้องเฟรม จากความเจริญรุ่งเรืองและมั่งคั่งของชุมชนตลาดในอดีตมรดกทางวัฒนธรรมทางวัตถุที่สั่งสมมา นานสืบหลายชั่วอายุคนจึงยังคงเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมชั้นดี ของลูกหลานและผู้สนใจในปัจจุบันเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ที่ถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีจึงถ่ายทอด องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความเป็น มาวิวัฒนาการและนวัตกรรมต่าง ๆ ในอดีต ภายใน ชุมชนตลาดโบราณเก้าห้องนั้นอุดมไปด้วยเครื่องใช้ไม้ สอยในอดีตแทบทุกห้องแถว ไม่มากก็น้อยด้วยเหตุนี้เองจึงได้กำหนดเส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านเครื่องใช้ไม้ สอยของสะสมโบราณและเอกสารโบราณที่สำคัญและหาชมได้ยาก สามารถ

¹² สัมภาษณ์ ,มณัญญา อุตสาหกรรม ,7 มิถุนายน 2556.

¹³ สัมภาษณ์ ,มณัญญา อุตสาหกรรม ,6 มิถุนายน 2556.

เรียนรู้ได้ด้วยสื่อบุคคลคือเจ้าของห้องแถวและของสะสมโบราณต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้หรือตัวแทนคณะกรรมการชุมชนที่สามารถนำชมแหล่งเรียนรู้และให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้อง

4.1 ร้านศิริวัฒนา

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทางด้านของสะสม โบราณที่มีองค์ความรู้อยู่มากมายที่สำคัญคือกระบอกสูบน้ำโบราณที่ใช้ในการ ดับเพลิงหากเกิดเพลิงไหม้ในตลาดอีกทั้งยังสามารถทดลองใช้กระบอกสูบน้ำโบราณ ได้ซึ่งปัจจุบันหาได้ยาก แล้วสำหรับกระบอกสูบน้ำโบราณนี้¹⁴

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

4.2 ร้านกาแฟประชานิยม

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ร้านกาแฟประชานิยม มีองค์ความรู้ มากมาย โดยเฉพาะอุปกรณ์เครื่องใช้ไม้สอยทางด้านการประกอบอาชีพทางด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าอุปกรณ์สำหรับการ ตัดเย็บที่ค่อนข้างสมบูรณ์ อีกทั้งยังมี อุปกรณ์การทำกาแฟและ อุปกรณ์ การผลิตเมล็ดกาแฟมาตั้งแต่อดีต จึงสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้หลากหลาย มรดกทางวัฒนธรรมของร้านประชานิยมนี้มีคุณค่าในด้าน การเรียนรู้การประกอบอาชีพและกรรมวิธีในการผลิตในแต่ละอาชีพรวมถึงเครื่องใช้ไม้สอยอุปกรณ์การ ประกอบอาชีพในอดีตของชุมชนแห่งนี้¹⁵

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดบน

4.3 เอกสารโบราณและของเก่าบ้านมหาเจริญ

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ บ้านมหาเจริญที่มีองค์ความรู้ อยู่มากทั้งเครื่อง ใช้ไม้สอยโบราณที่ถูกเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีรวมไปถึงเอกสาร โบราณต่าง ๆ ที่เจ้าของบ้านยัง

¹⁴ สัมภาษณ์ ,ศิริวรรณ ต้นศักดิ์ ,6 มิถุนายน 2556.

¹⁵ สัมภาษณ์ ,มะลิวรรณ จินพาเพียร ,6 มิถุนายน 2556.

เก็บไว้ให้เป็น มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่ายิ่งในการเรียนรู้ ในปัจจุบันอีกทั้ง เอกสารโบราณและ เครื่องใช้ไม้สอยบางชิ้น นั้นไม่สามารถหาชมได้อีกแล้วในปัจจุบัน¹⁶

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

4.4 บ้านสะสมเหล่าโบราณ (ราชนาเจ้าจุก)

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ สุราตระกูลหงส์ของไทยถูกรวบรวมไว้ที่ ร้าน ราชนาเจ้าจุกแห่งนี้มีข้อมูลทั้งแหล่งผลิตและความแตกต่างของสุราของไทยแต่ละ ตระกูล การ บ่มเพาะ ระยะเวลาในการบ่มของสุราแต่ละตระกูลที่ไม่เหมือนกันผู้ที่เข้ามา เยี่ยมชมจะได้ศึกษาและ เรียนรู้ได้ที่ร้าน ราชนาเจ้าจุกแห่งนี้¹⁷

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดกลาง

4.5 ร้านเก้าห้องเฟรม

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่ถ่ายทอดข้อมูล ทางด้าน ประวัติศาสตร์ เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ผ่านภาพถ่ายของร้านเก้าห้องเฟรมที่สามารถ ให้เข้าไปเรียนรู้ และ สอบถามได้รวมไปถึงการ ได้เรียนรู้การถ่ายภาพแบบ โบราณเรียนรู้ กล้องถ่ายภาพ ในอดีต กลไก การทำงาน การล้างภาพด้วยฟิล์ม วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ และที่สำคัญคือ เรื่องราวการเสด็จ ประพาสต้นของพระพุทธเจ้าหลวงเมื่อครั้งประพาสต้น ทางเรือผ่าน บางปลาหมอและตลาดเก้าห้องแห่ง นี้¹⁸

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

¹⁶ สัมภาษณ์ ,ศิริวรรณ ตันเจริญ ,6 มิถุนายน 2556.

¹⁷ สัมภาษณ์ ,สุภชัย นรานนท์กิตติกุล ,6 มิถุนายน 2556.

¹⁸ สัมภาษณ์ ,สุภชัย จีรนนท์ ,7 มิถุนายน 2556.

4.6 ร้านยงคิไพบูลย์

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ เครื่องใช้ไม้สอยในอดีตมากมายได้ถูกเก็บรวบรวมไว้อย่างมากมายภายในร้านยงคิไพบูลย์แห่งนี้ ทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ในครัว และป้ายโฆษณาต่าง ๆ ในอดีตได้ถูกเก็บรวบรวมไว้โดย ลูกหลานของร้านยงคิไพบูลย์เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมที่ถูกสืบทอดและสานต่อเจตนารมณ์เดียวกันนั้นคือการจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับลูกหลานสืบต่อไป¹⁹

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

4.7 ร้านฉั่วฮวด

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ชาวของเครื่องใช้ด้านการอุปสมบท ได้ถูกรวบรวมไว้ที่ร้านฉั่วฮวดแห่งนี้อย่างครบถ้วนแหล่งเรียนรู้ที่จะทำให้ทราบองค์ความรู้ด้านพิธีกรรม การอุปสมบททั้งในอดีตและปัจจุบันพร้อมทั้งอุปกรณ์ในการทำ พิธีกรรมต่าง ๆ ในการอุปสมบทรวมไปถึง เรื่องราวในอดีตที่ถูกเล่าและถ่ายทอดโดยอาก ที่อาศัยอยู่ในตลาดเก่าห้องแห่งนี้มาตั้งแต่เด็กและเห็นวิถีชีวิตของผู้คนมาหลากหลายรุ่น ความเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์สำคัญที่ยังคงตราตรึงอยู่ในความทรงจำถูกถ่ายทอด ผ่านสิ่งของและการร่วมพูดคุยกับบุคคลที่เติบโตมากับตลาดที่เคยรุ่งเรืองแห่งนี้²⁰

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดล่าง

5) เส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม

เส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม เริ่มต้นเส้นทางการศึกษาเรียนรู้ตามลำดับที่วัดบ้านหมี-ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค-สูศักดิ์สิทธิ์โบราณ - ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง-ศาลเจ้าแม่ทับทิม-วัดลานคา การขยายความเจริญและความใหญ่โตของตลาดริมแม่น้ำสืบต่อมาจนถึงการกลายเป็น

¹⁹ สัมภาษณ์ ,นิเทศ ยงคิไพบูลย์ , 7 มิถุนายน 2556.

²⁰ สัมภาษณ์ ,ประภาพร พัฒนสมบัติสกุล ,7 มิถุนายน 2556.

ชุมชน ตลาดริมแม่น้ำที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุพรรณบุรีภายในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง จึงเป็นชุมชนที่มีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งรกร้างเพื่อสร้างฐานะครอบครัวและที่อยู่อาศัยขยาย พื้นที่ในการทำมาหากินด้วยเหตุนี้ ผู้คนที่อาศัยภายในชุมชนจึงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา และความเชื่อ แต่ทุกคนก็อาศัยอยู่ ร่วมกันอย่างกลมเกลียวไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา จึงเป็นเสน่ห์ของชุมชนตลาดเก่าห้องอีกหนึ่งอย่าง ในการอยู่อาศัยของผู้คนหลาก ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา ในชุมชนเดียวสามารถเรียนรู้ได้ด้วยสี่บุคคลคือชาวบ้านในชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อมูลหรือตัวแทนคณะกรรมการชุมชนที่สามารถนำชมแหล่งเรียนรู้และให้ข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้องเส้นทางแหล่งเรียนรู้ด้านความเชื่อ ศาสนา พิธีกรรม แหล่งที่ตั้งนั้นค่อนข้างที่จะกระจายตัวแต่สามารถเดินทางด้วยเท้าได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางคือสะพานในการข้ามแม่น้ำท่าจีนไปยังวัดลานคาที่เชื่อมต่อจากศาลเจ้าแม่ทับทิมบริเวณตลาดกลางภายในชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ซึ่งสะพานได้ทำการทำนุบำรุงขึ้นมาใหม่มีความสะอาดสะดวกแข็งแรงปลอดภัยในการข้ามแม่น้ำท่าจีนไปยังวัดลานคา

5.1 ผู้ศักดิ์สิทธิ์โบราณ

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นจุดเรียนรู้ในด้านคติความเชื่อ ของคนในอดีตที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดมาถึงปัจจุบันในด้านความเชื่อของคนไทย เชื้อสายจีนที่อยู่อาศัยใน ชุมชนแห่งนี้มาตั้งแต่อดีตรวมถึงได้เรียนรู้ถึงเหตุการณ์ในอดีตความ เป็นมาเป็นไปในการติดตั้งผู้ศักดิ์สิทธิ์นี้

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณตลาดกลาง

5.2 ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค

5.3 ศาลเจ้าแม่ทับทิม

5.4 ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่สักการะ เคารพ และ ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องอัน ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแค ตั้งอยู่ที่ ตลาดบนศาลเจ้าแม่ ทับทิมตั้งอยู่ที่ตลาดกลาง และศาลหลักเมืองตั้งอยู่ที่บริเวณ ตลาดล่าง ศาล ทั้งสามนั้นมี ความสำคัญต่อผู้คน ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้องเป็นอย่างมากทุก ๆ ปี จะมีการจัด งานบวงสรวงเฉลิม

ฉลองสักการะศาลทั้งสาม ตามแต่วันเวลาที่เหมาะสม ของทุกปีจะมีการจัดแสดงวีวอย่างยิ่งใหญ่องค์ความรู้ที่ได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประวัติ ความเป็นมาของศาลศักดิ์สิทธิ์ทั้งสามประเพณีพิธีกรรมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอด ต่อกันมาหลายชั่วอายุคนรวมไปถึงมรดกวัฒนธรรมทางการแสดงอุปรากรจีนหรือวีวที่หาดูได้ ยากยิ่งในปัจจุบัน²¹

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ศาลเจ้าพ่อทุ่งแคตั้งอยู่บริเวณตลาดบน ศาลเจ้าแม่ทับทิม ตลาดกลาง และศาลเจ้าพ่อหลักเมืองตลาดล่าง

5.5 วัดลานคา

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ เรียนรู้วิถีชีวิตและพิธีกรรมของชาวพุทธศาสนิกชนที่นับถือสืบทอดปฏิบัติกันมาหลายรุ่นรวมไปถึงแหล่งการเรียนรู้ด้านสุภายัต คำพังเพย ทั้งภาษาไทยและภาษาบาลีพุทธประวัติและการทำสมาธิจิตภาวนาให้ จิตใจสงบตามแบบวิถีพุทธ²²

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งอยู่ตรงข้ามตลาดเก่าห้องฝั่งแม่น้ำ

5.6 วัดบ้านหมี่

ความสำคัญและสิ่งที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านงานพุทธศิลป์ สามสมัย อันได้แก่ พระพุทธรูปสมัย รัตนโกสินทร์ 3 องค์ พระพุทธรูปสมัยอุทอง 1 องค์ และพระพุทธรูป สุโขทัย 1 องค์ องค์ความรู้ทางด้านประเพณีชาวชาวไทพวนที่อาศัยในพื้นที่บริเวณเหล่านี้เช่นประเพณีบุญก้ำฟ้าประเพณีสารทลาว เป็นต้น ที่ชุมชนตลาดโบราณเก่าห้อง ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน²³

ที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ ตั้งบริเวณด้านข้างชุมชนตลาดเก่าห้อง

²¹ สัมภาษณ์, ศุภชัย นรานนที่กิตติคุณ, ชาลิสสา ดวงจันทร์ ,6 มิถุนายน 2556.

²² สัมภาษณ์ ,มนัญญา อุตระศาสตร์ ,7 มิถุนายน 2556.

²³ ผศ.ดร.ณวิทย์ อ่องแสงชัย ,โครงการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเมืองตลาดริมแม่น้ำกรณีศึกษาตลาดเก่าห้อง ,เอกสารผลงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ,2554.